

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 1.250

Letna naročnina L. 2.500

Letna inozemstvo L. 3.500

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXI. - Štev. 12 (1042)

Gorica - četrtek, 20. marca 1969 - Trst

Posamezna številka L. 50

Razmišljanje o nekem srečanju Svet v objemu sovraštva

Slovinci, kot ves ostali svet, preživljamo neko globoko krizo, ki sega na vsa področja narodnega življenja. Ta kriza za sedaj ni še tako vidna kakor kje drugje, vendar se njeni znaki pojavljajo zdaj v tej zdaj v drugi obliki. Eden takih znakov naše globoke krize je bil tudi potek srečanja za okroglo mizo, ki so ga pripravili zastopniki primorskih revij v Trstu v Kulturnem domu dne 13. februarja letos. Pred tem srečanjem je bil predhodni razgovor v gostilni v Tupelčah na Krasu. Tam je dozorelo spoznanje, da je potreben nov in širši razgovor. Do tega je prišlo, kot že omenjeno, v Trstu in so ga organizirala uredništva revij Mladika, Most in Zaliv iz Trsta ter Goriška srečanja, Kaplje in Idrijski razgledi z onstran meje.

O tej okrogli mizi v Trstu so že poročala dnevna in revijalna glasila na obeh straneh meje. Iz teh poročil in iz poročil udeležencev je razbrati, da je bila okrogla miza zelo burna, a vendar koristna, čeprav je težko razbrati resnico, ker vsak po svoje poroča. Kljub temu moremo ugotoviti nekaj dejstev.

Predvsem so na debatnem večeru spoznali, kako malo se Slovenci tostran in onstran meje pravzaprav poznajo. Predvsem velja to za rojake v Sloveniji, ki hodijo sem na Primorsko v Trst in Gorico predvsem zaradi pralnikov in hladilnikov ter zaradi avtomobilov. Življenje manjšine, njeni problemi in težave so jim deveta brigada. Poudarili so, da se to ne tiče samo preprostih ljudi, temveč v veliki meri tudi inteligence in vodilnih krogov v Ljubljani. To so nekateri govorniki označili kot »bolno stanje«. Na to bolno stanje je že dalj časa opozarjal profesor Boris Pahor v Zalivu.

Naslednja resnica, ki je prišla na dan, je bila ugotovitev, da za tako stanje niso pri nas v zamejstvu odgovorni nekdo določeni slovenski krogi v Italiji, ki v svojem dnevniku »neobjektivno in pristransko poročajo, dušijo besede in strižejo prispevke sodržavnikov. Vse to, kajpak, na "višji" ukaz in v korist znane peščice privilegirancev, kot je očital eden izmed tržaških diskutantov. Ti so, ki s svojim dnevnikom in poročili ustvarjajo javno mnenje v Sloveniji in ki edini imajo dostop do vodilnih kadrov tam preko meje.

Potem so znova približali odgovornost komunistične partije Italije, ki ob vsaki priložnosti poudarja, da jo voli večina tržaških Slovencev, njih zvestoba pa nagraduje z lističem »Delos«, ki parkrat na leto pokuka na dan s slabimi prevodi italijanskih ali poitalijančenih člankov. S tem je KPI že prepričana, da zadosti potrebi po kulturni in narodni rasti svojih slovenskih volivcev.

Tudi zastopniki revij z onstran meje niso imeli privezanega jezika in so povedali marsikatero resnico na račun, kako se tam goji kultura in kako se goji narodna zavest med mladino. Pravijo, da so nekateri zaradi svoje odkritosrčnosti bili klicani na odgovor.

Tako naj bi bil torej potekal ta razgovor za okroglo mizo, ki se je na koncu moral nujno prevreči tudi v osebno obračunavanje, saj so omenjena dejstva odgovorni določili ljudje, ki so ali se izdajajo za voditelje ljudstva.

Kriza je torej očitna: kriza ljudi in kriza idej. Znak te krize je tudi ustanovitev Slovenske levice na Tržaškem, ki se je pred nedavnim na ustanovnem občnem zboru na Opčinah oklicala za samostojno stranko. Morda je ta korak slovenskih levničarjev prvi viden sad okrogle mize v Kulturnem domu. Je pa obenem logična posledica slovenskih levničarjev, ki jih je že zdavnaj razočarala KPI in prav tako uradna ljubljanska in jugoslovska politika do Slovencev v Italiji in Slovenska kulturno gospodarska zveza kot nositeljica in izvrševalka te politike.

Kriza v vrstah Slovenske skupnosti drugje torej kriza v vrstah slovenskih levničarjev, samo da so razlogi za to krizo drugačnega značaja. V Slovenski skupnosti gre, po našem mnenju, za krizo ljudi, za osebne spore, kdo bo »kapo« in kdo

bo delil kake koristi. Pri levničarjih pa je kriza tudi ideološkega značaja, ker izhaja iz spoznanja, da Komunistična partija Italije ni zainteresirana pri reševanju obstoja slovenske manjšine v Italiji. Kar naredi, naredi le zaradi videza in zaradi volilnih interesov.

Zveza komunistov Jugoslavije oziroma Slovenije pa se je vedno ozirala le na majhno skupino Slovencev in štela predvsem svoje in njihove gospodarske koristi, ne pa splošne koristi slovenske manjšine. Od tod sklep, da se je treba nasloniti na lastne sile, to je na lastno stranko. To, kar delajo demokratični Slovenci že od junija 1945.

MIKLAVZ BOZIC

Biafra tone v krvi

V torek, 11. marca so nigerijski bombniki sovjetske izdelave, ki jih vodijo egiptovski piloti, z raketami in bombami napadli tržnico v Umuahiji, ki je trenutno glavno mesto odcepljene Biafre, in bližnjo vas, kjer so porušili pet hiš. Pri tem je bilo ubitih 64 prebivalcev, 134 pa ranjenih. To je bil največji napad na civilno prebivalstvo po 25. februarju, ko je bilo v vasi Azu Abamu ubitih 509 civilistov. Svetovna javnost postaja vedno bolj ogorčena in se sprašuje, kako dolgo bo še trajalo nečloveško mesarjenje črncev iz plemena Ibo.

Predsednik nigerijske vlade v Lagosu polkovnik Gowon se sicer zaklinja, da je strogo prepovedal svojemu letalstvu bombardirati civilno prebivalstvo in civilna poslopja. Morda. Toda dejstvo je, da najeti egiptovski piloti sipljejo bombe vseprek in da bombardiranje civilistov narašča. To je ugotovila mednarodna komisija v Lagosu in to ugotovljajo vsak dan razni tuji dopisniki v Biafri.

Eden izmed njih je tudi vnuk pokojnega Winstonona Churchilla. Ta je poslal zadnje dni v Anglijo več člankov in fotografij o razmesarjenih truplih otrok, starcev in žena ter o uničenih bolnišnicah. Te slike so britansko javnost tako razburile, da so poslanci vseh strank prisilili angleškega ministrskega predsednika Wilsona, da je moral dati izjavo o vladni politiki glede Biafre.

Wilson se izgovarja, da če Vel. Britanija ne bo več pošiljala orožja zvezni nigerijski vladi v Lagos, bo s tem Nigerijo izročila v roke Sovjetski zvezi. Ta je že krepko zapletena v pošiljanje orožja v Ni-

gerijo, kajti v njenem interesu je, da mohamedanski elementi zmagajo nad krščanskim Ibo plemenom. Biafra, če bi dosegla neodvisnost, bo držala z Zapadom. To vedo Sovjeti, zato delajo vse mogoče, da bo odpor Biafre strl. Angleži pa kot vedno mislijo le na svoje trgovske interese. Ni važno, če propade narod 12 milijonov; zanje edino važno je, da bodo še naprej lahko izkoriščali nigerijsko prirodno bogastvo, zlasti petrolej, ki se nahaja prav na ozemlju odcepljene Biafre.

V NAŠI BLIZINI

Začnimo kar pri naši domovini! Sovraštvo, ki ga je prinesla komunistična revolucija in so ga njeni

nosilci načrtno širili in gojili, v Sloveniji še zdavnaj ni mrtvo. Se vedno se vse tiste, ki so se postavili po robu načrtom komunistične partije, označuje za izdajalce in se jim zanika roka sprave, čeprav korist lastne države in naroda to nujno terjajo. Sovraštvo teh partijskih zagrzencev gre celo tako daleč, da še danes ne puste prenesti kosti svojih ideoloških nasprotnikov, od njih samih pobitih, na blagoslovljeno zemljo. Mar ni to strahota sovraštva?

Sovraštvo preveva politične emigrante, zlasti tiste iz ustaških vrst. Srbi so zanje ljudstvo, ki bi ga najraje iztrebili z obličja zemlje. Politični atentati se jim zde nekaj popolnoma naravnega in ko svoje-ga nasprotnika izločijo, čutijo v sebi tiho veselje, da jim je naklep uspel. Srbi spet neradi pristajajo na razcvet makedonskega naroda, Bolgari pa sploh trdijo, da Makedonci ni in da so le del bolgarskega ljudstva.

Pojavom narodnega sovraštva smo pričali tudi na slovenskem Koroškem in tu pa tam na Goriškem ter Tržaškem. Sploh morajo na splošno manjšine vse prepogosto uživati kruh, ki ga ni okvasila krščanska ljubezen.

VERSKI BOJI

Ozrmo se samo na Ulster v Severni Irski! Tam se katoličani kot manjšina že desetletja borijo za svoje politične pravice, za enakopravnost, za konec stoletnega zatiranja s strani protestantov. Pa komaj jim hoče krajevna vlada

vsaj malo ustreči, se že dvigne bes protestantskih fanatikov.

Ekumenska misel v tem delu Irske je še vedno brez korenin. Vsi sicer verujejo v Kristusa, toda tuja jim je prva in največja zapoved krščanstva, zapoved medsebojne ljubezni. Ko vodnik anglikanske Cerkve nadškof Ramsey govori v Londonu v stolnici ob priliki molitvene osmine v korist zedinjenja krščanskih ver, ga nekateri v cerkvi navzoči ozmerjajo za izdajalca.

RASNO SOVRAŠTVO

Črnska manjšina v Sev. Ameriki je prav tako predmet diskriminacije s strani belega prebivalstva. Ni čudno, da potem klije v črnskih naseljih tiho sovraštvo, ki od časa do časa preraste v upor in divjanje zoper vse, kar je v zvezi z belo raso. Prav tako so goreči pripadniki nove levice, bodisi v Ameriki kot v Evropi, polni strupenega sovraštva do vsega obstoječega. Spet se pojavlja črna zastava anarhizma in spet se mladina opaja ob misli, da je treba novi svet graditi na ruševinah starega.

Sovraštvo mohamedanskih Hausa črncev v afriški državi Nigeriji do krščanskem Ibo plemena je tam povzročilo državljansko vojno, ki je brez primere in ki lahko privede do fizičnega uničenja dvanajstmilijonskega naroda. Sovraštvo je edina demonska vez, ki družji sicer razprte arabske države zoper judovski narod v Izraelu. To sovraštvo je doseglo tako strahotno stopnjo, da se tako Jud kot Arabec držita načela: Tvoja smrt je moje življenje. Sicer se pa tudi Arabci med seboj pobijajo brez vsakega sramu in usmiljenja, pa naj gre za državljansko vojno v Jemenu ali pa za ponavljajoče se državne udare v Siriji in Iraku.

UMORI ZARADI IDEOLOGIJ

Precej pisanja je bilo svoj čas o pomorih v Indoneziji. V tej pretežno mohamedanski deželi je po neuspelem komunističnem udaru prišlo do čistk, v katerih je bilo »pospravljenih« do milijon s komunizmom obtoženih Indonezijcev, pa čeprav so si vsi bratje po krvi in večinoma tudi po veri.

V Južnem Vietnamu komunistični Vietkong pridno likvidira vse, ki se mu upajo zoperstaviti. Taktika vietnamske Osvobodilne fronte zelo slični taktiki slovenske OF med zadnjo vojno: izločiti vse, ki bi ob koncu spopada utegnili prekrizati načrte polastitve oblasti komunistom.

Koliko žrtev je zahtevala nedavna »kulturna revolucija« na Kitajskem, verjetno nikdar ne bomo zvedeli. Bil je to krut boj za oblast, ki ni poznal ne obzirnosti ne usmiljenja.

* * *

Sovraštvo je nekaj strahotnega, je nesreča, še več, poguba za vsako skupnost, za vsako družbo, za vsako sososko ali družino, največja pa za tistega, ki sovraži. Zal ga je dosti tudi med nami, tudi med takimi, ki redno zahajajo v cerkev. Videli smo, kaj vse to sovraštvo poraja: ideologija, napačna predanost veri, različnost rase ali jezika pa še prezir vsega, kar ni moje ali ne drži z menoj.

Nujno je zato potrebno, da najprej kot ljudje, potem pa še kot kristjani pospešujemo dobro voljo, mirimo strasti in blažimo spore. A začnimo vedno najprej pri samih sebi!

Izbruh narodne nestrpnosti na slovenskem Koroškem

V noči od torka na sredo preteklega tedna so doslej še neznan storilec odstranili v Velikovecu na Koroškem tablo z dvojezičnim napisom s poslopja tamkajšnje posojilnice in hranilnice. Poslopje sojilnice in hranilnice v Dobri vesi, kjer dvojezičnega napisa očitno niso mogli

uničiti, ker je vzdignjen v steno, so pa premazali z žaljivim napisom »Tschuschen (izg. čušen) raus!«, kar naj bi pomenilo »Slovinci, ven!« »Čuš« pomeni na Koroškem nemško psovko za naše ljudi.

Oba atentata zoper slovenske gospodarske ustanove sta verjetno v zvezi z uprizorjenjem satirične komedije »Martin Krpan«, ki jo zadnje nedelje Slovenska krščansko-kulturna zveza v režiji Vinka Zaletela z velikim uspehom uprizarja po slovenskem Koroškem. Za zadnjo nedeljo je bila igra napovedana v občinski dvorani mesta Velikovec. Strupeno zagrizeni koroški nemški »brambovci« (Abwehrkämpfer) so v zvezi s tem sprožili silno gonjo, da bi velikovška občinska uprava Slovencev odpovedala uporabo dvorane. Do tega sicer ni prišlo, a da bi občinski odborniki nemške nestrpnosti pomirili, so sprejeli sklep, da bo v bodoče občinsko dvorano prejel v uporabo le tisti posilec, ki mu bo dovoljenje dano soglasno. To pomeni, da v bodoče Slovenci nikdar več ne bodo mogli nastopiti v tej dvorani, saj se bodo vedno dobili taki, ki bodo glasovali proti.

Novi napad na dvojezične napise in gonja zoper slovenski igralski nastop v Velikovecu sta silno razburila koroške Slovence, ki vidijo v teh nekulturnih izbruhih ponovno oživetev nemške nestrpnosti proti slovenski manjšini in to v času, ko stoji Koroška neposredno pred 50-letnico plebiscita, ki je bil ugoden za Avstrijo.

Takšna šovinistična dejanja postavljajo na laž vsa zatrjevanja avstrijskih politikov o ugodnem vzdušju med manjšinskim in večinskim prebivalstvom na Koroškem, so pa tudi opozorilo sedanjim oblastnikom v Sloveniji in Beogradu, da ni zadosti za obrambo slovenskih interesov na Koroškem, če se bratijo z avstrijskimi socialisti in vedno ponavljajo že oguljeno frazo o »odprtih mejah«.

Kongres Zveze jugoslovanskih komunistov

Pretekli teden se je vršil v Beogradu IX. kongres Zveze komunistov Jugoslavije, ki je tudi izven Jugoslavije vzbudil precej pozornosti. Komunistične stranke Sovjetske zveze, Poljske, Češkoslovaške, Vzhodne Nemčije, Madžarske in Bolgarije na ukaz iz Moskve niso poslane svojih delegacij, pač pa je bilo nazvoče odposlanstvo iz Romunije.

Na Češkoslovaškem je javnost z nevoljo sprejela vest, da se njihova delegacija ni smela udeležiti kongresa v Beogradu. Več tisoč študentov se je 14. marca zbralo v Pragi pred jugoslovskim poslanstvom ter vzvikalo Jugoslaviji in Titu. Jugoslovansko poslanstvo je tudi prejelo nad 2500 brzojavk, pisem in drugih pozdravov, ki so izražali obžalovanje, da je odposlanstvo češkoslovaške partije ostalo doma.

Prva seja komunističnega kongresa v Beogradu je bila posvečena petdeseti obletnici ustanovitve komunistične partije Jugoslavije, osrednji referat pa je imel sam Tito o temi »Aktualni notranji in mednarodni problemi ter vloga Zveze komunistov Jugoslavije v socialističnem sistemu samoupravljanja«. V teku svojega izvajanja je Tito napovedal ustanovitev »izvršnega urada« Zveze komunistov Jugoslavije, v katerem bosta poleg Tita še po dva člana iz vsake republike, v glavnem

dosedanji predsedniki oz. tajniki centralnih republiških komunističnih odborov. Iz te sredine naj bi po Titovi smrti izvolili tudi njegovega naslednika. Slovensko republiko bosta v novem »izvršnem uradu« zastopala Edvard Kardelj in Stane Dolanc.

Določen je bil tudi bodoči predsednik zvezne vlade v Beogradu Slovenec Mitja Ribičič, po rodu Tržačan, saj se je rodil leta 1919 v Trstu kot sin znanega mladinskega pisatelja Josipa Ribičiča. Med zadnjo vojno je opravljal komisarstvo službo v raznih partizanskih odredih, po zmagi revolucije pa je bil nekaj časa tudi republiški sekretar za notranje zadeve, kamor je spadala proslula UDB-a. Ribičič je znan po svojem stališču, da ne sme poudarjanje slovenstva ovirati razvoja komunistične preosnove jugoslovanskih narodov in odklanja stališče tistih slovenskih komunistov, da se za utrditev slovenstva premalo stori in da Beograd ovira slovenski gospodarski razvoj. Osebo je vnet zagovornik komunistične ideje, ki naj ima prednost nad narodno, zato je vedno bil na liniji Beograda in omalovaževal negodovanje slovenskih gospodarskih in kulturnih krogov. Ni čuda, da ga je zato Beograd smatral za vrednega, da dasi Slovenec, prevzame predsedstvo bodoče zvezne vlade.

Pravice laikov v Cerkvi

Laiki so udje Cerkve in člani človeške družbe. Obojno občestvo jim zagotavlja posebne pravice in nalaga posebne dolžnosti, ki jih morajo zeliti v harmonično enoto. Cerkveni zbor jim priporoča: »Pri vsaki svetni zadevi naj vodi krščanska zavest, kajti prav nobeno človeško delovanje, pa čeprav zgolj svetnega območja, se ne sme odtegniti božjim ukazom. Odkloniti je namreč treba nazor, da se boljši svet lahko zgradi brez vere in verske svobode državljanov.«

Laiki pa imajo v Cerkvi tudi številne pravice. Tako imajo pravico zahtevati, da jim dušni pastirji nudijo v izobilju duhovne dobrine: božjo besedo in sv. zakramente. Iskreno in zaupno naj jim povedo svoje potrebe in želje. Pravico, pa tudi dolžnost imajo, da prikažejo svoje mnenje v zadevah, ki so koristne za Cerkve, in sicer po organih, ki jih je Cerkve za to postavila, vedno pa »v službi resnice, odločno, previdno, s spoštovanjem in ljubeznijo do tistih, ki predstavljajo Kristusa.« Papež Pavel VI. je v navedenem govoru lavreatom rekel, da Cerkve danes naravnost prosijo laike, naj jo informirajo o neštetihih problemih svetnega življenja, ki jih laiki bolje poznajo kot duhovniki. Naj bodo »jasne priče, modri svetovalci, plemeniti sodelavci, tehni izvedenci, ki Cerkvi prikazujejo zahteve sodobne družbe, rešitve in način koristnih izvedb. Cerkve pričakuje od laikov veliko na šolskem, upravnem, zakonodajnem, socialnem, časniskem, umetniškem, karitativnem polju.«

Laiki naj seveda radi poslušajo in ubogajo cerkvene predstojnike, pa tudi molijo naj zanje.

Končno cerkveni zbor naroča dušnim pastirjem, naj spoštujejo dostojanstvo in lastno odgovornost laikov v Cerkvi; držijo naj se njihovih nasvetov, jim zaupno poverjajo službe in naloge in jim dopuščajo pravo prostost in možnost delovanja, da, vzpodbujajo naj jih naravnost, naj bi začeli s pobudami in delom na lastno odgovornost. Z očetovsko ljubeznijo naj spremljajo njihovo delo in sprejemajo njihove želje in zahteve. Dušni pastirji naj cenijo zdravo svobodo, ki pristoja vsem, tudi laikom.

Slični zaupni odnosi med duhovništvom in laikatom bodo obrodili velike koristi za Cerkve same. V laikih se bo izoblikovala zavest lastne odgovornosti, se okreplili njihov polet in sodelovanje s hierarhijo, ta pa, oprta na izkustva laikov, bo lažje sodila v duhovnih in svetnih stvareh. Na ta način se bo Kristusova Cerkve opirala na vse svoje ude in učinkovito vršila v svetu svoje poslanstvo.

Dà, zares! Nastopila je ura laikov. Cerkveni zbor je odkazal katoliškemu laikatu častno mesto v Cerkvi in mu poveril visoke naloge. Vse to pa ni nikaka milost, ki jo je koncil naklonil laikom, temveč vrojeno dostojanstvo in pravica, ki ju je Bog dal laikom ob ustanovitvi svoje Cerkve na zemlji.

ZAKLJUČKI IN SKLEPI

Kaj pa naša stvarnost? Naše stanje?

To stvarnost in ustrezne zaključke ter sklepe bomo primerno ugotovili na osnovi nekaterih točk, ki jih povzamemo iz povedanega:

1. Utrdimo v sebi zavest, živ občutek, da je cerkveni zbor zgodovinska prelomnica, ki bo odločevala o življenju bodočih rodov. Zatorej sledimo bolj pozorno dekretom koncila!

2. Dogmatska konstitucija o Cerkvi je z novo lučjo osvetlila naravo, bistvo, naloge in cilje laikata v Cerkvi. Naša dolžnost je, da vse to preštudiramo, si osvobodimo nove nazore in jih izvajamo v praksi.

3. Laikat je sestavni del cerkvenega ustroja: vsak vernik je živ ud, zato pa mora živeti s Cerkvijo in z njo težiti k ciljem, za katere je ustanovljena. Ker je njen cilj posvečevati človeštvo, mora tudi vsak laik aktivno sodelovati pri njenem odrešilnem delu.

4. Laiki morajo biti »most med Cerkvijo in svetom«; božji pričevalci z življenjem po veri; kvas, ki od znotraj posvečuje človeško družbo.

5. Laiki, ki so istočasno udje Cerkve in člani človeške družbe, se morajo krepko uveljaviti na vseh področjih človeškega delovanja, se zanimati za vse zadeve in probleme sodobnega življenja; morajo pa to delovanje usmerjati v to, da bi pokristjanili vse ustanove in vse javno življenje.

6. Laiki imajo pravico, da zahtevajo dušnih dobrin, pa tudi da dajejo nasvete, pobude in da postavljajo razsodne in koristne zahteve.

DR. RUDOLF KLINEC

Duhovniški celibat

Po zapadnem svetu, katoliškem in nekatiškem, se zadnje čase o duhovniškem celibatu mnogo razpravlja. To vprašanje, se zdi, bolj zanima nepoklicane kot tiste, ki so prizadeti, to je duhovnike same. Zapadni svet in deloma tudi socialistični sta bolna od spolne vročice, ki jo podžiga seksualna usmerjenost ogromnega dela družbenih občil. Videz je, da je temu svetu celibat trn v peti in z vsemi sredstvi podpihuje gonjo proti njemu. Res je, da je zadnja leta zaradi celibata in devišta odpadlo več duhovnikov in redovnikov ter redovnic kakor prej.

Vsi razlogi, ki so nekaj privedli Cerkve, da je celibat uvedla, drže še danes. Odlično so navedeni v cerkvenih dokumentih, zlasti v encikliki Pavla VI.. Se vedno duhovniki ponazarjajo Kristusa, nadaljujejo njegovo delo, pričajo zanj pred brezvernim svetom. Cim bolj bodo podobni Kristusu po svojem osebnem življenju, tem bolj jih bo mogel porabiti. Kristus je govoril o samskih zaradi nebeškega kraljestva. Kdo je prej poklican v to vrsto kot duhovnik?

taki rešitvi ne nasprotuje in da bi mogla priti v poštev tudi za druge bivše duhovnike.

Ni komunist

Metropolit Nikodim iz Leningrada je znan po tem, da rad daje izjave v korist sovjetske politike in da je tudi zagovarjal zasedbo Češkoslovaške po sovjetskih četah. Ko se je nedavno mudil v Severni Ameriki, so mu tamkajšnji pravoslavni verniki vrgli v obraz, da se pustiti voditi od marksistično-politične filozofije. Metropolit Nikodim je na očitek odgovoril, da kdor hoče biti komunist, mora biti tudi ateist, kajti pravi komunist se nikdar ne more oslanjati na krščanski svetovni nazor.

Zasedba španske cerkve v Parizu

Sto Spancev, ki živijo v Parizu, je za 24 ur zasedlo tamkajšnjo špansko cerkev. S tem so hoteli protestirati zoper obstoječe politično stanje v Španiji, kjer so že nekaj časa ukinjene vse državljanske pravice. Izročili so tudi pismo pariškemu nadškofu msgr. Martyju, v kateri obžalujejo hlapčevsko stališče španskega episkopata, ki je brez ugovora sprejelo zadnje nedemokratske ukrepe Francovega režima. Temu se sicer ni preveč čuditi, kajti na podlagi španskega konkordata je španski državni poglavar tisti, ki izbira škofe. V Španiji v tem oziru še vedno vlada čas pred zadnjim koncilom.

Leto svetnikov I.

Pri Zadrugi katoliških duhovnikov v Ljubljani je izšla prva knjiga življenja svetnikov. V njej so opisani svetniški govori od 1. januarja do 31. marca. Gospodovi prazniki so v knjigo vključeni zato, ker bi drugače nastale vrzeli v praznovanju, še bolj pa zato, ker so ti prazniki najbolj temeljni za pojmovanje svetništva; spominjajo nas namreč na skrivnosti naše vere, iz katerih so živeli vsi božji svetniki. Marijini prazniki pa so med opise svetnikov vključeni zato, ker je Marija Kraljica vseh svetnikov, Mati Cerkve in Posoda vse svetosti. Kot srednica vseh milosti je Marija svetnikom posredovala vse milosti, da so se spopolnili do vse polnosti božje. Težko bi našli katerega izmed njih, ki ne bi v svojem življenju bil vnet častilec Matere božje.

Leto svetnikov I. obsega okrog 900 strani. Uvodni besedi ljubljanskega nadškofa in uredništva Leta svetnikov sledi izčrpno obdelano bogoslovno vprašanje o svetništvu, česar doslej slovenske izdaje življenja svetnikov še niso imele. Napisal ga je teološki profesor dr. Anton Strle. Prvo poglavje nas seznanja o tem, kdo so svetniki; drugo obravnava ravnanje Cerkve pri ugotavljanju svetništva; o češčenju svetnikov govori tretje poglavje, zadnje poglavje pa o zatekanju k priprošnji svetnikov. Kar priznamo, da imamo o svetništvu in o svetnikih revne pojme, zato preberimo gornjo teološko razpravo še prej, preden bomo začeli brati posamezne svetniške opise.

Knjigo krasi 21 lepih svetniških in Marijinih podob v črnobeli in barvni tehniki,

ki so jih ustvarili naši slikarji in se hranijo v naših svetiščih ali drugih naših zbirkah. Inicialke in vinjete jo delajo zelo prikladno.

Ta izdaja življenja svetnikov je v vsakem oziru kvalitetno delo. Posebno hvalevredna je ekumenska širina. V knjigi so našli svoje mesto tako zahodni kakor vzhodni svetniki, zlasti tisti, ki jih časte vse krščanske skupnosti. Pri življenjskih avtorji trdno razlikujejo zgodovinsko resnico od pobožnih legend, ki so svetniške podobe prikrojile krajevnim izročilom. Sedanjí kritični človek bo našel v knjigi opise življenja in dela svetnikov brez nepotrebnega olepšavanja. Svetniški lik stopa pred bralca kot človeško pristen. Le tako more biti prepričljiv vodnik iz naše duhovne besede k božji luči.

Za kvaliteto jamčijo tudi imena sodelavcev. Glavno težo dela je nosil profesor zgodovine na teološki fakulteti dr. Maks Miklavčič, kateremu je krepko pomagal prof. Jože Dolenc. Zunanjo opremo je zamislil arh. Tone Bitenc.

Kakor je bila pred desetimi leti izdaja celotnega sv. pisma stoletni dogodek v verskem slovu pri nas, podobno moramo reči zdaj, ko je začelo izhajati Leto svetnikov. Tako kritične izdaje svetniških biografij doslej Slovenci še nismo imeli.

Leto svetnikov je knjiga za vsakogar. Za sv. pismom je to najlepše duhovno branje. Posebej jo priporočamo mladim, ki iščejo življenjskih vzornikov. V tej knjigi bodo našli, kar bodo drugod zaman iskali. Novoporočencem bo to darilo trajne vrednosti. Tudi kot vreden dar za rojstne dneve, godove in druge življenjske jubileje bo prav prišla.

Vsi slovenski škofje Leto svetnikov toplo priporočajo. Njihovemu priporočilu se z veseljem pridružuje tudi naš list. Naj to izredno delo najde pot med ves naš narod, v knjižne omare po mestnih blokih in na police naših domov na podeželju. Naj bi postala družinsko branje. Cena je 3.800 lir, po pošti 600 lir več.

Dr.

Nemir v Cerkvi - znamenje življenja

Dunajski kardinal dr. Franz König nima ravno strahu ob pojavih nemira, ki pljuskajo tudi na cerkveno področje. V Cerkvi, je dejal kardinal, je treba razlikovati med človeškimi in božjimi elementi. Kar je človeškega v Cerkvi, je nujno podvrženo razvoju in spremembam; kar pa je božjega, je nespremenljivo.

Odpor mladine proti nekaterim preživlim oblikam življenja se pozna tudi v Cerkvi. Če bi se mladi za cerkveno življenje ne menili in ne bi hoteli vanj ničesar novega vnesti, bi to bilo slabo znamenje. Tolažilno je dejstvo, da zlasti mladi odklanjajo tako Cerkve, ki naj bi bila s svojimi svetišči le še kak častitljiv muzej ali spomenik preteklosti. Oni hočejo v Cerkvi videti hišo, za katero se zanimajo, za katero skrbijo in z njo živijo. Popolni mir bi za Cerkve pomenil smrt, previranje in neka nepetost v njej sta pa znamenje življenja.

Važno pa je pri teh spremembah imeti pred očmi cilj Cerkve in vztrajati na tem, kar se ne more in zato ne sme popravljati. Nespremenljivo je vse, kar nam je Bog razodel in iz tega izvira učenje, zlasti Kristusova blagovest. Nespremenljivo je kristusovino telo Cerkve, ki je Kristus. Glede tega bo Cerkve vedno ista, danes kot včeraj in jutri. Ko gre pri razpravljanju za bistvene reči, tedaj je treba reči: »Ne! Tega ne smemo predrugačiti!«

So pa v Cerkvi mnogi, ki zamenjajo zunanjo človeško obleko Cerkve z božjim jedrom in s Kristusovim telesom. Za take so potem tudi organizatorne oblike Cerkve, njena uprava, način vodstva, ustroj božje službe in jezik nespremenljivi. Ne pristanejo na to, da bi se to, kar je večno, izražalo na nov, moderen način, prirejen miselnosti novih časov. Taka togost nujno rodi nepetost med njimi, »konservativci«, kot se imenujejo, in med »progressisti«, kot se drugi označujejo.

In vendar, kadar je zavarovana skupna podlaga krščanskega učenja, bi morali biti vsi kristjani v medsebojnem razpravljanju strpni in potrpežljivi. »Ta notranja cerkvena strpnost, pri kateri je prava vera zagotovljena — prvi kardinal — je gotovo znamenje tiste ljubezni, ki naj bi vladala med kristjani. Zal pa je prav v tem pogledu med konservativci in progressisti še toliko nejasnosti in nerazumevanja.«

Dunajski kardinal končno spodbuja verne ljudi, naj bodo mirni in polni zaupa-

Blagoslovitev vogelnega kamna Slovenika

Slovenik postaja resničnost. Začetek gradnje se je približal. V majniku — Marijinem mesecu — bo blagoslovljen vogelni kamen. Temeljni kamen Slovenika bo nekaj posebnega, edinstvenega med zavodi v Rimu.

Po posebni naklonjenosti bomo za vogelni kamen Slovenika dobili kamen iz bližine groba sv. Petra. Po blagoslovljivosti tega kamna, ki bo verjetno v baziliki sv. Petra, bo le-ta prepeljan na zemljišče Slovenika, kjer bo slovesno vzdani v temelje. V ta kamen bo vdolana posebna skrinjica, v kateri bo listina o blagoslovljivosti in listina z imeni vseh dobrotnikov. Vsi tisti namreč, ki so do sedaj že darovali za Slovenik, so pravzaprav njegov vogelni kamen. Brez njih ne bi bilo zemljišča, ne načrtov in ne začetka gradnje. Veliko ljudi bo še darovalo za Slovenik, vendar pa se za njegov temelj smatrajo dosedanjí dobrotniki, zato je prav, da bodo njihova imena vzdana v temeljni kamen. Prav tako bodo prišla v temeljni kamen tudi imena vseh tistih, ki bodo svoj dar poslali pred blagoslovljivost temeljnega kamna — najkasneje do 1. maja.

Okrog vogelnega kamna iz groba sv. Petra bodo vzdane v temelj Slovenika tudi opeke iz vseh za Slovence najpomembnejših cerkva: Brezje, Sveta Gora, Ptujška Gora, Svete Višarje, ljubljanska stolnica, mariborska stolnica, koprška stolnica, cerkev sv. Vida v Clevelandu, ki je največja slovenska župnija v Ameriki, in še od drugod. V temelj bo vzdana tudi opeka iz slovenske cerkve v Bridgeportu, ZDA. Ko so morali zaradi nove avtoceste cerkveno posest skupaj s cerkvijo prodati, so župnik in verniki s škofom dovoljenjem darovali 10.000 dolarjev za Slovenik. Ko bo opeka iz porušene bridgeportske cerkve postala del vogelnega kamna Slovenika, bomo lahko rekli, da stoji Slovenik na žuljih slovenskih naseljencev v Bridgeportu in po njih na žuljih vseh Slovencev v Ameriki. Tako bo simbolično »smrt« ene slovenske ustanove izven domovine pomagala k življenju nove slovenske ustanove.

Rezultati neke ankete

Prof. Edward Schillebeeckx, ki poučuje dogmatiko na univerzi Nijmegen na Holandskem, je izvedel anketo med 8000 katoliškimi duhovniki, kaj mislijo o celibatu. Kar 68% se jih je izreklo za njega odpravo. To seveda ne bo zboljšalo odnosov nizozemske katoliške Cerkve s Sv. sedežem v Rimu, ki slej ko prej odločno vztraja na umestnosti celibata za katoliške duhovnike.

V času odmaknjena sidrišča

Ob zaključku leta 1968 je izšla v Trstu v založbi revije »Mladika« prva pesniška zbirka bibliografa, prevajalca in pesnika Marijana Breclja, ki se je rodil leta 1931 v Ajdovščini, zaposlen pa je od leta 1954 kot knjižničar v Novi Gorici. Je to prvi primer, da primorski rojak, ki se je oblikoval na ljubljanski univerzi in živi v republiki Sloveniji, objavlja svoje pesmi v zamejstvu.

Naslov zbirke »V času odmaknjena sidrišča« kaže, da je pesnik po obliki in čustvovanju »zasidran« v tradicionalni pesniški izpovedi. Tega se Breclj sam zaveda in zato po lastnih izjavah kot pripadnik starejšega vala v poeziji oblikovno in smiselno oblikovanega »novega vala« ne more sprejeti, čeprav ga skuša razumeti.

Zbirka ima tri cikle. V prvem (V večnem znamenju) je zbrana ljubezensko-erotična poezija, v drugem (Črv v lobanji) pretežno miselna in refleksivna lirika, v zadnjem (Pokrajina mojega srca) pa impresija pokrajini, ki so mu čustveno najbolj blizu.

Iz zbirke diha prijetna domačnost, tako iz mehkih besed kakor tudi iz risb. Prijatelj Pavel Medvedček in Miloš Volarič, ki sta knjigo opremila, sta pripadnika mlajšega primorskega likovnega sveta. Prvi — Medvedček — je pretežno grafik, doma iz Anhovega, drugi — Volarič — je pretežno slikar, doma iz Kobarida, kjer poučuje na šoli.

Pesniška zbirka Marijana Breclja je izšla v 500 izvodih in je na prodaj v naših knjigarnah. Cena 600 lir.

OKNO V DANAŠNJI SVET

Slovenski zvonovi prispeli v Avstralijo

Slovenski izseljenci v Avstraliji so si lani v mestu Melbourne zgradili cerkev sv. Cirila in Metoda, ki jo je blagoslovil škof koprške administrature dr. Janez Jenko. Franc Mostar je za to cerkev vtil v Ljubljani tri zvonove, težke od 50-80 kg. V Avstralijo so bili odposlani pred novim letom, sedaj pa je prišlo sporočilo, da so že prispeli v Melbourne. Iz Genove do Melbourne so bili na poti mesec dni. Čeprav se ne bodo smeli preveč oglašati — v mestih je uporaba zvonov omejena — bodo brez dvoma za tamkajšnje Slovence lep pozdrav iz domovine.

Tudi holandski jezuiti bi radi šli po svoje

Holandski jezuit Jos Vrijburg iz Amsterdama je naznanil, da se namerava v avgustu poročiti, a da bo še naprej vršil duhovniško službo. Vrhovni predstojnik jezuitov p. Arrupe je izjavo petih holandskih jezuitov v Amsterdamu, v kateri zahtevajo odpravo celibata, zelo ostro obsodil. Dejal je, da je tako ravnanje težak prekršek zoper edinstvo v veri in ljubezni ter brezobzirno teptanje pokorščine, ki je bila vedno osnova jezuitskega reda. Medtem pa so našli holandski škofje za Jos Vrijburga kompromisno rešitev: v bodoče bo smel vršiti le bogoslužje besede, to je držati duhovne konference. Zdi se, da Rim

S TRŽAŠKEGA

Sestanek o zaščiti Krasa

Na podlagi nedavnega sporazuma med tržaškimi in koprskimi županoma je bil preteklo sredo v Sežani sestanek med tržaško in koprsko delegacijo o zaščiti Krasa. V tržaški delegaciji so bili občinski odborniki za splošne zadeve, šport in turizem Ceschia ter strokovnjaka prof. Mezzena in prof. Poldini, koprsko delegacijo pa so sestavljali načelnik sveta za gospodarstvo pri občinski skupščini Logar ter strokovnjaka dr. Habič in dr. Pretnar. Na sestanku so sklenili ustanoviti razne študijske skupine, ki bi se ukvarjale s številnimi vidiki zaščite Krasa. Prav tako je bil sprejet predlog koprške delegacije za sestavo eotne monografije o Krasu.

Rimski centralizem in naša dežela

Slovenski deželni svetovalec dr. Štoka je imel 6. marca v deželnem svetu važen govor, ki ga je posvetil izključno problemom slovenske manjšine v deželi Furlanija-Juljska krajina. Pozdravil je programatično izjavo predsednika deželnega odbora Berzantija glede Slovencev, nato pa izrazil svoje obžalovanje, da se deželni odbor še vedno poslužuje samo splošnih rešenj glede zaščite slovenske manjšine, ne upa pa se spustiti v borbo z osrednjo vlado v Rimu, češ da za to ni pristojen.

NERAZUMLJIVA PASIVNOST NASPROTI RIMU

Tako se zdi — je dejal dr. Štoka — da se je deželna vlada odpovedala borbi za pravice Slovencev z rimskim centralizmom še preden se je sploh vanjo spustila. In vendar bi deželne oblasti ne smele nikdar pozabiti, da dolguje naša dežela svoj nastanek prav prisotnosti slovenske manjšine ob vzhodnih mejah. Kloniti pred rimskim centralizmom bi enostavno pomenilo storiti krivico državljanom, ki govorijo slovenski jezik ter bi značilo omalovaževanje njih lojalnosti do države in njih volje do sodelovanja.

Če je Berzanti dejal, da pomeni naša mlada dežela zlom centralističnega pojmovanja oblasti, pa žal tega ne moremo reči glede slovenske manjšine, saj Rim še vedno zanika deželi vsako pravico glede sprejemanja zakonov v korist manjšine. Še več! Osrednja vlada stoji celo na stališču, da je pri nas vse v redu. Dovolj je le pomisliti na nedavno izjavo notranjega ministra Restiva, po kateri bi sledilo, da Slovenci v Italiji sploh že uživamo vse pravice in da zato ni kaj več reševati v naš prid.

Tako centralistično pojmovanje lahko povzroči popolno nedelavnost v korist slovenske manjšine in odloži v daljnjo bodočnost vsako uveljavljanje pravic, ki nam kot manjšini grede tako na podlagi republiške ustave kakor tudi na osnovi mednarodnih dogovorov. Pozivamo zato deželno vlado, da začne odločno borbo z Rimom za doseg pristojnosti pri obravnavanju pravic in koristi slovenske manjšine.

SLABO NAGRAJENA SLOVENSKA LOJALNOST

Naša manjšina ni šla nikdar na ceste, da bi branila svoje pravice; zadovoljila se je s protesti svojih izvoljenih predstavnikov. Toda pustiti to manjšino kar naprej brez dokončne rešitve njenih življenjskih vprašanj, bi pomenilo raniti jo v bistvu njene duše. V zvezi s tem je treba še posebej omeniti slovensko prebivalstvo v Nadiških dolinah, kateremu se še vedno krati osnovno šolstvo v materinem jeziku in to sklicujoč se na formalistični izgovor, nevreden moderne družbe, da namreč krajevni dejavniki tega šolstva pismeno ne zahtevajo. Po takih desetletjih teptanja osnovnih pravic je težko pričakovati od tega prebivalstva takih izrednih korakov. Toda prisiliti te ljudi, da se odpovedajo svojemu jeziku pomeni isto kot odpovedati se svojim stoletnim izročilom, lastnemu načinu življenja in zatreti lastno dušo.

Niso bile nedavno zastoj napisane v glasilu Beneških Slovencev »Dom« grenke besede: »Italija velja na splošno za zibelko civilizacije in napredka, za nosilca rimskega prava in za središče krščanstva. Čas bi že bil, da zagotovi našemu prebivalstvu, ki je bilo do države vedno lojalno in v času vojne ni poznalo prebežnikov, osnovne naravne pravice, več socialne pravič-

nosti in več zavzetosti za preprečevanje izseljevanja, odklanjajoč težnje nekaterih šovinistično nastrojenih kratkovidnežev, ki bi še danes radi vse te osnovne pravice zanikali in prezirali.

POTREBA UČINKOVITEGA DIALOGA

Ponovno sem — je nadaljeval dr. Štoka — na tem mestu zagovarjal potrebo po učinkovitem dialogu med večino in manjšino na vseh področjih, kjer se srečavamo, saj brez tega dialoga vedno proti nevarnost, da se obojestransko zopet zapremo vase in tako damo priložnost in zadoščenje tistim, ki še vedno odklanjajo svobodo, pravičnost in socialni napredek.

Toda čas spreminja stvari na boljše in pušča ob strani stare predsodke. Le tako se je moglo zgoditi, da so isti tržaški študentje, kateri italijansko govorijo in so še pred časom po ulicah vzklikali zoper Slovence in uničevali slovenske napise, skupaj s slovenskimi dijaki ob zasedbi šolskih poslopj izrazili medsebojno solidarnost in potrebo po razgovoru o svojih vprašanjih, ki tarejo obe skupnosti. Tako se zdi, da se demagogija umika konkretnemu dialogu in se porajata medsebojno zaupanje in upoštevanje med slovenskim ter italijanskim prebivalstvom.

Seveda pa s tem še ni odstranjena nevarnost, da znova vzplamtijo nekdanja sovraštva, zlasti ker ne manjkajo funkcionarji na visokih mestih, ki podvezajo krivične ali vsaj pristranske odločitve, ki žalijo čustva in pravice slovenske manjšine. Te pojave je treba brezpogojno zatreti in vse storiti, da se ne bodo v bodoče ponavljali.

Naj bi zato deželni odbor v svojem drugem štiriletnem obdobju, ki ga pričinja, pokazal pogum in sposobnost, da premaga vse ovire in težave ter da pri tem najde tudi odgovarjajoče rešitve za slovensko narodno manjšino. Slovenska skupnost pa bo, čeprav ni soudeležena pri deželni vladi leve sredine, podpirala vse konstruktivne spodbude, ki bodo v gospodarsko in socialno korist prebivalstva dežele.

Izjava Akcijskega odbora na Opčinah

Dne 11. marca je Akcijski odbor na Opčinah sklical javni sestanek in podal poročilo o opravljenem delu, ki mu je bilo javno poverjeno v zvezi s krivičnim odpuštom dr. Metke Kacinove iz openske lekarnice.

Odbor je med drugim ugotovil, da njegova prizadevanja pri pristojnih oblasteh niso naletela na pravi odziv. Zupan je sicer sprejel delegacijo Akcijskega odbora, ki mu je poročala o dogodku, ji obljubil, da bo o njem izvedel preiskavo ter delegaciji v petnajstih dneh odgovoril. Pri preiskavi pa dr. Kacinove sploh ni zaslišal, tudi ni delegaciji nikoli odgovoril.

Akcijski odbor tolmači mnenje javnega sestanka, ki obsoja, da niso pristojne oblasti ničesar ukrenile proti ravnarju ljudi, kakršna sta Viella in Russo, ki žalijo narodni ponos slovenskega prebivalstva in s svojim fašističnim odnosom do Slovencev kvarijo sožitje med slovenskim in italijanskim prebivalstvom. Vsi so na sestanku še enkrat zahtevali, naj pristojna oblast odstrani dr. Russa ter na njegovo mesto imenuje zdravnika, ki obvlada oba jezika.

Akcijski odbor ne bo odstopil od verjete mu naloge, da z vsemi zakonitimi sredstvi in ob ljudski podpori nadaljuje boj za pravice slovenske manjšine. Prav na tem sestanku se je povsem jasno izrazila zavest, da terjajo naše narodnostne razmere največjo zavednost.

Narodna zavednost pa se manifestira kot stalna prisotnost vseh Slovencev pri reševanju vseh slovenskih vprašanj. Bistveni pogoj za uspeh narodnih prizadevanj Slovencev je seveda njihova vztrajna enotnost.

Dve glasovanji v deželnem svetu

V deželnem svetu v Trstu so svetovalci večinskih strank odobrili Berzantijevo programsko izjavo. Proti so glasovali svetovalci vseh ostalih strank, medtem ko se je svetovalac Slovenske skupnosti dr. Štoka vzdržal.

V deželnem svetu so pretekli teden tudi odobrili z veliko večino glasov zakon o izboljšanju kmetijskih najemniških pogojev. Za zakon so glasovali svetovalci strank leve sredine, dr. Štoka za Slovensko skupnost, komunisti, socialproletarci in predstavniki furlanskega gibanja. Proti so glasovali samo liberalci, vzdržali pa so se misovci.

Sindikata slovenske šole sprejet v Rimu

Pretekli teden je bila delegacija Sindikata slovenske šole iz Trsta v Rimu ter se razgovarjala na prosvetnem ministrstvu s šefom kabineta o perečih vprašanjih slovenskega šolstva in slovenskih šolnikov na Tržaškem.

V ponedeljek, 24. t.m. pa bo sprejel sindikalno delegacijo podtajnik v prosvetnem ministrstvu poslanec Rosati. Zato je odbor sindikata sklenil, da bo občni zbor 11. aprila in ne konec tega meseca, kot je bilo prvotno sklenjeno.

Tiskovna konferenca Odbora za pomoč razlaščenecem

V soboto, 15. t.m. je bila na sedežu organizacije v ul. Machiavelli v Trstu tiskovna konferenca Odbora za pomoč razlaščenecem. V imenu predsedstva je dr. Tul podal poročilo o poslovanju in delovanju organizacije. Poleg predstavnikov

V SVETOIVANSKEM MAR. DOMU V TRSTU

priredi v nedeljo, 23. marca ob 17. uri šolska mladina in provincialni zavod šolskih sester

MATERINSKI DAN

s pestrim sporedom. Vljudno vabljeni!

tiska so bili prisotni tudi člani vodstva združenja, dolinski razlaščenec gg. Bevk, Jurjevič, Kocjančič in Strajn. Med zastopniki tiska je bil tudi naš tržaški dopisnik, ki nam je poslal poročilo, kakor ga je podal predsednik dr. A. Tul. To celotno poročilo bomo objavili prihodnji teden v našem listu. V ta namen bomo izdali posebno prilogo, da naši naročniki ne bodo oškodovani na rednem branju.

Spacalova razstava

V petek, 14. marca je bila odprta v galeriji Torbanedena v Trstu osebna razstava Lojzeta Spacala. Spacal razstavlja svoja najnovejša dela: tapiserije, preproge, ksilografije in tempere.

Občni zbor hranilnice in posojilnice na Opčinah

V nedeljo, 16. t.m. je bil občni zbor hranilnice in posojilnice na Opčinah. Oborniki so poročali o gospodarskem in finančnem stanju zavoda. Občni zbor je potrdil dosedanje delovanje in dosedanje vodstvo. Iz poročil je razvidno, da hranilnica uspešno opravlja svoje delo v korist vseh slovenskih vlagateljev in izposojevalcev.

Ponovna stavka v obrambo tržaškega gospodarstva

V petek, 14. marca je bila ponovno 24-urna stavka delavcev industrijske stroke v obrambo tržaškega gospodarstva. Dopolodne je bilo sindikalno zborovanje v neki mestni kino dvorani. Stavka je popolnoma uspeła.

Pretekli terek pa so v tržaškem svetu svetovalci strank leve sredine in Slovenske skupnosti izglasovali resolucijo o nujnih gospodarskih zahtevah za Trst. Proti resoluciji so glasovali svetovalci vseh ostalih strank, socialistični svetovalac Lovero pa se je vzdržal.

★

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Spored od 23. do 29. marca 1969

Nedelja: Prvi: 11.00 Sv. maša. 12.00 Verska rubrika. 21.00 Konec pustolovščine, film. — Drugi: 17.40 Simf. koncert. 22.20 Pustolovščine Simona Templarja: Udar stoletja, film.

Ponedeljek: Prvi: 21.00 Srečen človek, film. — Drugi: 21.15 Gospodarski pregled. 22.15 Simf. koncert.

Torek: Prvi: 21.00 Ranocelnik. 22.30 Potovanje v Kambodžo. — Drugi: 22.15 Posebej za vas.

Sreda: Prvi: 21.00 Tisoč dni besed. — Drugi: 21.15 Olimpija, film.

Četrtek: Prvi: 21.00 Konec pustolovščine, film, 2. del. 22.00 Politična tribuna. — Drugi: 21.15 Corrado: Kakšno igro igramo? 22.30 Obzorja tehnike in znanosti.

Petek: Prvi: 21.00 Telefilm. 22.00 Vidock. — Drugi: 16.30 Rim: konjske dirkalne tekme. 21.15 Nero Wolf. 22.25 Filmska in gledališka kronika.

Sobota: Prvi: 15.00 Nogomet: Vzhodna Nemčija - Italija. 21.00 Dvojni par. — Drugi: 21.15 Portret nekega režiserja. 22.00 Madrid: Velika nagrada za najboljšo popevko.

Pojavi nasilja na Kosovem polju

Avtonomna pokrajina Kosovo v Jugoslaviji, kjer imajo večino Albanci, je »avtonomna« tudi glede železniškega prometa. Tam ljudje ne plačujejo vozovnic, vsi vlečejo za zasilne zavore, ropajo tovarne vlake in za zabavo rušijo proge. Pa poslušajmo, kako te za Evropo že nenavadne razmere opisuje beograjski dnevnik »Politika Express«.

Zahtevati vozni listek od potnika je lahko življenjsko nevarno. Če ni v vlaku miličnika, so sprevodniki nenehno v strahu, da dobijo namesto vozovnice pod nos nož, bokser ali revolverjske cev. Na mnogih progah sprevodniki sploh ne zahtevajo vozovnic, ker vedo, da jih potniki sploh ne kupujejo. Lani so sprevodniki s pomočjo milice izvedli akcijo, da bi ugotovili, koliko potnikov nima voznega listka. V nekaj dneh so samo na progi med Prištino in Pečjo ujeli 2169 takih potnikov. Ko so lani sprevodniki med Pečjo in Metohijo odkrili več potnikov brez vozovnic, so se ti maščevali tako, da so odvili ventile. Vlak je bil prisiljen stati na progi 75 minut.

Posebna zabava je za potnike vlečenje zasilnih zavore. Pojav je nekaj vsakdanjega. Navadno vlečejo za zavore delavci, ki

se vračajo z dela in se jim ne ljubi hoditi domov s postaje, pa zato potegnajo za zavore na kraju, od koder imajo do doma najbliže. Železničarji so obupani, saj ne vedo, koga prijeti. Zgodi se, da se na eni sami vožnji vlak sredi proge desetkrat ustavi. Da pride pri tem do velikih zamud, je razumljivo samo po sebi.

Toda premnogi vlakov ne samo ustavljajo, ampak jim tudi nastavljajo ovire na progo. Tako neznanici večkrat polagajo na tere vreče s peskom; kjer se stikajo tiri dajejo v razpoko železne klinke; lani so železniški čuvarji ujeli skupino fantov, ki je pravkar rušila progo. Na vprašanje, zakaj so to delali, so odgovorili, da so hoteli videti, kako je, ko vlak iztiri.

Tudi napadi na vlake, ko stojijo ali vozijo, so pogosten pojav. Pri Kosovski Mitrovici je lani nekdo z revolverjem streljal na strojevodjo. Prav v bližini Prištine se večkrat usuje toča kamenja na vlak, ki prihaja iz Niša. Lani 29. novembra so izgredniki med Metohijo in Prizrenom zažgali vagon, potem pa ustavili še tovorni vlak ter ga izropali. Najhuje je na železniški postaji Zrce med Metohijo in Prizrenom. Prebivalci iz okoliških vasi prihajajo redno na postajo ropat tovarne vlake. Železničarji so brez moči, saj imajo vsi domačini strelno orožje. Vlake ropajo na postajah predvsem otroci. Najprej se spravijo na premog, potem pa še na ostalo blago.

Napadalcem se ni dobro postaviti po robu. Nekí Carim Begoli iz Peči je hotel na vsak način prečkati progo pred prihodom vlaka, čeprav so bile zapornice spuščene. S silo jih je dvignil in vodil vprego čez tere, ko je bil vlak le še nekaj sto metrov oddaljen. Ker je hotel čuvaj Carimu prepričati prehod, ga je le-ta temeljito prebunkal. Na postaji Belacévac pri Prištini so mladi nasilneži vpričo potnikov pretepli strojevodjo in kurjača. Statistika, kolikokrat so bili sprevodniki napadeni, postaja že kar grozotna. Železniška direkcija v Kosovem pravi, da se to dogaja vsak dan. Strojna služba iz Beograda je že poslala telegramsko grožnjo: če odgovorni niso zmožni zagotoviti varnosti potnikom in železniškemu osebju, bodo ukinili vse krajevne vlake na Kosovem polju.

»Dokler ne popraviš reda, ti ne bomo prav nobene reči več prinesli za "municijo". Nisi vreden da živiš!«

To so bile pa res hude besede in menda rešilne, kajti od tega dne sem vzel bolj zares svojo dolžnost. Sam moj tovariš Jože Zigon je domačin prav dal, potem ko sem mu zaupal, kaj sem zvedel od doma. »Prav imajo. Saj je res to. Kdaj sem ti pa jaz rekel, da ni treba študirati! Z lenobo ne bomo zmagali ne Italijanov ne Madžarov, še manj pa Nemce. Po nemško jim moramo povedati, da nimajo pri nas kaj iskati!«

BOJ GRE NAPREJ

Premislil sem vse te stvari in začel ponavljati lekcije vse od začetka leta. Kmalu sem dohitel razred in za veliko noč sem bil že na dobrih nogah. Dr. Ratajec me je vzel trdo v roke. Toda ko mi je hotel dokazati, da ne znam nič, potem ko mi je rekel: »Jaz te bom vrgel, da boš vedel lenariti,« me je postavil pred tablo. »Bik, osel, tele!« Bil sem pripravljen na tak izbruh. Pa tisto jutro sem se tudi z Jezusom in Marijo pomenil in ju prosil, naj

mi pomagata.

Pa sem pričel s prvo enačbo. Rešil sem jo prav.

Druga naloga. »Ali prav vidim?« je rekel. »Dobro, pojdi v klop!« Tako se je dr. Ratajec pomiril z menoj.

Tudi nemščino in latinščino sem zrinil dobro naprej, tako da sem prav po tisti tragični »dvojki« našel samega sebe in se šele tedaj zares zavedel, da če se pridno učim, je tudi meni v korist.

Vojni dogodki pa so prinašali novosti. Nenanadno so se pojavila poročila o letalskih napadih. Niti besed še nisimo imeli za to novo in pomembno vojno iznajdbo.

Pa ni trajalo dolgo, ko smo zaslišali čudno grmenje v zraku in naše oči so videle nenavaden prizor: velikanskega črnega ptiča, ki je brnel po zraku. Se teden, pa jih je bilo za zavodom proti Savi cela vrsta. Nemci so že imeli letala za boj. Vsi ti pojavi so povedali, da se pripravljata nekaj velikega. Pa tudi Italijani so nas prišli že dražiti s svojimi ptiči vse do Ljubljane.

(Se bo nadaljevalo)

† Msgr. Janez Hladnik

20 V SLUŽBI CERKVE IN NARODA (SPOMINI)

Tista rekvizicija in tudi naslednje, ki so zadevale pridelke so bile sicer nadležne, toda niso bile pretežke za dobra kmečka gospodarstva. Prinesle so pa v hišo denar, s katerim je bilo mogoče kupiti industrijske izdelke, ki so postajali vsak dan dražji.

Jajca in maslo so bila dragocenost. Vsa-kovrstna gospoda se je začela razlivati na kmete; eni so prosili, drugi so ponujali v zameno koristne predmete. Tako so mati nabrali vsega, kar je bilo treba za našo obutev in obleko. Kdo bi se tedaj mogel zanimati, če so tiste stvari prišle v roke tisti »gospodi« po pravi ali po krivi poti?

TRETJA GIMNAZIJA

Med počitnicami sem pozabil, da sem študent. V nepretrganem delu sem bil ko-

risten domu. Prav delo in gibanje z njim mi je vrnilo zdravje ob dobri domači hrani. Ker sem se nemščine že precej naučil, sem kar pogosto imel opravka s kakimi pisanji, ki so prihajala ljudem. Kako sem bil srečen, če sem mogel komu dobro pojasniti tako pisanje.

Kljub temu, ko sem se vrnil v šole, mi nemščina ni dišala. Pa ne bom trdil, da zato, ker so tisti čas Nemci izvajali velik pritisk in so hoteli zatreti v javnosti vse druge jezike v Avstriji. Tako mi je povedal stric, ki se je udeleževal poslanskih zborovanj na Dunaju. Bila je to pač ena usodnih napak nemške nadutosti, ki so bili že pijani zmage in menili, da bodo vsi naši kraji postali nemški.

Nemščina mi ni dišala, ker je bilo treba zares zagrabiti, da si imel smisel in oblike tistih čudnih pluskvamperfektov in pogojnikov ter kdo ve kaj še vse. S profesorjem Samsom se kar nisva dobro ujemala. Pa je bilo prav tako z matematiko ter dr. Ratajcem in tudi z latinščino in dr. Arhom. Enostavno: nisem se učil.

Moj sosed v klopi je bil Jože Zigon, starejši fant, doma iz Vrtojbe pri Gorici.

Vojna vihra ga je prinesla med nas kot toliko drugih primorskih fantov, s katerimi smo se odlično razumeli.

Jože Zigon je bil pa vseh najbolj vreden. Vedel je vse. Kaj vse mi je pripovedoval! Kako bodo Japonci premagali Ameriko. Da jih je pol milijona skritih v Kaliforniji in drugod. Poznal je vso zgodovino slovenskih bojev proti Lahom. Opisoval mi je Oglej, njegovo staro veličino in njegovo tedanje stanje in da je to slovensko mesto! Imel je Gregorčičeve poezije. Kako vneto smo prebirali njegove domorodne pesmice in se jih učili na pamet.

Seveda! Vse drugo, le nemščino, latinščino in matematiko pa tako mimogrede. Zato ni bilo čudno, da me je ob koncu prvega polletja zadela zaslužena kazen. Latinščina: nezadostno!

Spričevalo je šlo naravnost domov. Čez dva dni je že prihrumela sestra Tonca in zlika name nevitno besed:

»Sramota naše hiše si! Mati jokajo in pravijo, da boš faliran študent. Mi se mučimo in delamo, da zate plačujemo, ti pa lenobo paseš!«

Ni bilo ne ugovora ne prigovora!

Goriške novice

Občni zbor Goriške Moh. družbe

Pretekli četrtek, 13. marca je imela Goriška Mohorjeva družba svoj občni zbor, ki se je vršil v mali dvorani Katoliškega doma v Gorici. Udeležilo se ga je lepo število poverjenikov, predvsem duhovnikov.

Tajniško poročilo dr. Rudolfa Klinca je bilo zelo zanimivo. Navzoči so mogli ugotoviti, da je Družba kljub svojim skromnim finančnim sredstvom, s katerimi razpolaga, veliko storila za razširitev dobrega in moralno neoporečnega čtiva med zamejskimi Slovenci, zlasti na Goriškem in Tržaškem. Tudi blagajniško poročilo je bilo razveseljivo, saj je vedelo povedati, da so finance Družbe v redu, kar pomeni, da bo mogla Družba tudi v bodoče uspešno vršiti svoje vzvišeno poslanstvo.

Pri volitvah je bil za predsednika Družbe ponovno izvoljen dr. Franc Močnik. V odboru ga bodo spremljali: dr. Lojze Skerl kot podpredsednik, dr. Rudi Klincec kot tajnik, Maks Komac kot blagajnik in dr. Angel Kosmač kot odbornik. Nadzorni odbor pa bo isti kot doslej.

»Rdeča kapica« v Katol. domu

Vsako leto pripravi Slovensko gledališče v Trstu za naše malčke otroško igrjo, ki pa je seveda vseh tudi velikim otrokom, saj se vsakdo, čeprav odrasel, za nekaj časa rad potopi v pravljčni svet, kjer vedno zmaga krepost, hudobija pa doživi pravično kazen.

Letos so člani gledališča naštudirali otroško pravljico »Rdeča kapica« v priredbi Danila Gorinška. Režiser Joško Lukeš je znal odrsko dogajanje zelo privlačno po-

PROSVETNO DRUŠTVO »F. B. SEDEJ« STEVERJAN

obvešča, da bo v četrtek, 20. marca ob 20.30 v župnijskem domu

KULTURNI VEČER

o Pieru Paolu Pasoliniju. Toplo vabljeno!

pestriti, tako da so se otroški gledalci v dvorani — vsaj v Katoliškem domu — spremenili v soigralce nastopajočih na odru. Ti so svoje vloge prav doživeto podali, pričeni s samo Rdečo kapico, ki jo je igrala Milica Kravos. Zelo posrečeno so jo spremljali v vlogi njene mame Jere Zlata Rodoškova, naglušna strina Mina iz »Turške vasi« (Miranda Caharija), babica (Mira Sardečeva), lovec (Stane Raztresen), pa oba burkeža čevljar stric Matič (Danilo Turk) in nadvse »pogumni« krojač boter Bodež (Adrijan Rustja), ki sta dvorano s svojimi posegi neprestano zapeljevala k smehu. Vlogo volka, ki je bil drugače zelo uglajen, je odigral Alojz Milič. Ni manjkalo gozdnih živali, medveda, lisice, zajčkov in poskočnih žab. Le glasba se nam je zdela premočna, da je skoro prepričljivo sestavljeno besedilo.

Ob prvi predstavi ob treh popoldnevih, namenjeni zlasti otrokom, je bila dvorana nabito polna. Z zadovoljstvom smo ugotovili, da slovenskega rodu na Goriškem še ne bo tako hitro konec. Tudi druga predstava ob 18. zvečer, namenjena bolj odraslim in gledalcem goriškega mesta, je bila dobro obiskana. Naj bi nas Slovensko gledališče iz Trsta kmalu zopet razveselilo s kako našemu občinstvu primerno predstavo!

Druga stran medalje

K dopisu iz Rupe, ki ste ga objavili v zadnji številki 13. t. m., bi imel podpisani pripomniti, da si je dopisnik, kdorkoli je že, nataknil zelo črna očala, kajti kot katehet, ki prihajam iz druge župnije že več let učim verouk v nekatere razrede v Rupi, imam vtis, da položaj ni takšen, kot ga riše »delavec iz Rupe«.

V šoli in izven šole nisem še slišal otrok, da bi občevali med sabo v italijanskem jeziku. Morda se to kdaj zgodi med odraslimi, ki delajo v italijanskem okolju. Toda temu niso krivi ne slovenska šola in ne vzgojitelji.

Da so v Rupi številni, ki ljubijo slovensko kulturo, priča dejstvo, da rupenski zbor vsako leto nastopa na »Cecilijski«; številni moški sodelujejo pri zboru »Mirko Filej« v Gorici; osnovna šola je lani sodelovala pri šolski prireditvi v Katoliškem domu in tako bo tudi letos. Vsako leto je nudila dober spored. Isto velja za nastop v Sovodnjah pri skupnem nastopu šol v sovodnjski občini, kakor tudi za nastope z narodnimi pesmimi na radiu. Če kak otrok ne pozna barv slovenske

zastave, ni s tem še rečeno, da vzgojiteljem manjka narodna zavest. Če je kljub temu kakšna pomanjkljivost v vasi, je to zelo človeški pojav, ker kdor hoče iskati madeže, jih lahko najde povsod, začne pa naj pri sebi.

Tisti pa, ki so željni prosvetnega udejstvanja tudi v domači vasi, se lahko pridružijo že obstoječim organizacijam in jih podprejo. Vzgojitelji jim bodo šli vedno na roko. - **Jožef Stanta, župnik v Jamljah in katehet v Rupi**

Projekcijski večer o lepota slovenske zemlje

V mali dvorani Katoliškega doma se je vršil v četrtek, 6. marca kulturni večer pod naslovom »Hodil po zemlji sem naši«. Prof. Slavko Bratina je pripravil niz posrečenih umetniških skioptičnih barvnih diapozitivov, posvečenih lepota slovenske zemlje. Projekcije so obsegale posnetke naravnih motivov in kulturnih spomenikov ki jih je Slovenija prepolna. Predavatelj je svoje projekcije lepo dopolnil s primerno glasbeno opremo ter s pesniškim komentarjem.

Standrež

V postnem času se prirejajo po stari navadi po župnijah stanovske konference. Da bi te bolje uspele, smo letos povabili v našo faro znanega govornika Joška Kraglja iz Marijaceleja nad Kanalom. V četrtek, 9. marca je najprej predaval v župnijski dvorani našim ženam in materam, ki so se konference številno udeležile, saj jih je bilo okrog 80. Predavanje je bilo povezano s kazanjem barvnih slik iz Jeruzalema in je zato bilo še bolj privlačno ter bo ostalo bolj v spominu. Več kot dve uri so naše žene z zanimanjem sledile govornikovim besedam.

V četrtek, 13. marca pa je isti duhovnik predaval naši mladini. Približno 50 fantov in deklet je poslušalo dolgo predavanje o nalogah krščanske mladine v sedanjem času. Govornik je tudi njim pokazal slike iz krajev Jezusove mladosti v Galileji. Tako mladi kot starejši so izrazili željo, da bi se jim bolj pogosto nudila podobna predavanja.

Naše prosvetno društvo »Standrež« je zadnjo nedeljo organiziralo izlet v Slovensko Benečijo, katerega se je udeležilo 30 pevcev. Obiskali so Speter Slovenov, Stoblank in Klodič.

IZ PISEM BRALCEV

Priznanje naročnika iz Severne Amerike

Z listom sem zadovoljen kot vedno. Zelo mi ugaja papir in tisk, ker takšnega drugi časopisi, ki jih dobivam, in teh ni malo, nimajo. Se bolj pa mi je všeč korajža Vaših urednikov, ki si upajo povedati in zapisati stvari, takšne kakršne so, posebno ob zadnjih ameriških predsedniških volitvah lanskega novembra, ko so tako nazorno in resnično pokazali razliko med demokrati in republikanci. Res nekaterim, in teh je bilo sicer zelo malo, to ni bilo preveč po volji, ker so še vedno zaverovani v demokrate, posebno v klan Kennedijev, večini z menoj vred pa je bilo zelo všeč, da se je dobil nekdo, ki si je upal tako javno povedati. Zato listu in njegovim urednikom naše iskrene čestitke. Krasen je bil tudi članek o 25-letnici tragedije v Cerknem v 7. številki Kat. glasa.

Ferdo Gospodarič

Pismo srbskega duhovnika z Dunaja

Nekdo mi je poslal »Katoliški glas« od 20. februarja letos. Z zadovoljstvom sem ga prečital. Zelo mi je bil všeč, ker komentira vse svetovne dogodke v luči vere in na sodoben način spremlja življenje Kristusove Cerkve. Posebno me je ganila Vaša pozornost, ki ste jo posvetili srbski pravoslavni Cerkvi in njenemu patriarhu v članku »Čudne razmere v srbski skupnosti v Trstu«. Naj se Vam za ta članek od srca zahvalim in izrazim željo, da bi z božjo pomočjo še naprej sejali blagodejno seme Kristusove ljubezni, brez katere si ni mogoče predstavljati Kristusovega občestva. Tudi sem pripravljen prispevati s svoje strani za Vaš list članke o življenju srbske Cerkve v Avstriji.

Dr. Zivota A. Mihaličević
protojerej-nadžupnik, Dunaj

ŠPORT

Zadnji dve tekmi goriške Olympie v odbojki

V zadnjih dveh tekmah odbojkarke »De lige je goriška Olympia doživela najprej hud poraz, nato pa lepo zmago. V sredo, 12. marca je bila tekma proti goriškim gasilcem, ki so med najboljšimi ekipami letošnjega prvenstva. Olympia ni bila zanje trd oreh; gasilci so gladko zmagali s 3:0 (15:11, 15:2, 15:3). S to tekmo je Olympia pokazala, da ni še urejeno moštvo in tudi, da ni preveč zavzetosti med igralci, ki so tisti večer brezmočno klonili pred močnejšim moštvom. Vendar moramo povedati, da je bilo srečanje zvečer, na odprtem igrišču pri gasilcih, ob dežju in ob čudni razsvetljavi. Naši »plavi« so se slabo znašli, zlasti ker niso vajeni igrati na odprtem in ker je bil sodnik očividno na strani gasilcev. To pa najbolj odbija pravega športnika. Naše mnenje je, da sta ta zadnja vzroka najbolj kvarno vplivala na igralce Olympie in s tem tudi na končni rezultat. Zeleti bi bilo, da bi igralci v bodoče ne polagali velike važnosti na take okoliščine. Upamo, da bodo v povratnem kolu pokazali boljšo igro tudi proti goriškim gasilcem.

Druga tekma, ki je bila v nedeljo, 16. marca, se je končala z zmago Olympie z rezultatom 3:1 (16:14, 11:15, 15:8, 15:5). Tokrat so bili gostje naši furlanski prijatelji iz Vidma, ki igrajo pod imenom CSI- »Polisportiva Friuli« in ki so na naše povabilo pred nekaj leti igrali na mednarodnem turnirju v Gorici. Takrat so bili zelo močni in so nas tudi krepko porazili; lani so bili celo prvaki v »De ligi. V nedeljo so prišli z novimi mladimi silami in kljub temu je bilo stanje v začetku izenačeno. Olympia je s težavo zmagala prvi set, ki se je zaključil s 16:14. V drugem setu so naši popolnoma popustili in najelementarnejše napake so bile vzrok, da se je set zaključil v korist Videmčanov. Vendar plavi niso obupali; koncentrirali so se in dobili tretji set s 15:8, četrti pa še odločneje s 15:5. Tekma je bila zanimiva in večkrat smo videli zelo lepe akcije. Vendar smo imeli vtis, da so bili naši precej raztreseni in nervozni, zlasti še kapetan, ki se je stalno jezil nad igralci. Pričakujemo, da bodo vsi popravili to napako, ki dobremu igranju samo škodi. Če se bodo igralci tega zavedali, bodo v bodoče dosegli še kako zmago in si tako utrdili položaj v končni razpredelbi na lestvici. Naša želja je, da bi se Olympijci zares potrudili zlasti sedaj, ko jih čakajo najtežje tekme: najprej KRAS, nato PAV, Acegat, BOR in Turriaco. Ta moštva so zelo močna, vendar ne smemo zgubiti poguma.

V zadnjih dveh tekmah so igrali za Olympio: Černic M., Soban B., Valentičič E. (kap.), Spacapan P., Antonič V., Cotič B., Spacapan B., Pivk P. —II

ZA KMETOVALCE

Paprika

Paprika (peperone) je zelenjava, o kateri čisto ne vemo, da je zelo bogata na vitaminih. Njen sadež ima lahko razne oblike kot npr. kockasto, stožčasto, piramidno in podolgovato. Po barvi pa lahko izbiramo zelene, rdeče, rumene in celo temno rjave. Pri vsej tej pisanosti pa se lahko odločimo za sladke ali pekoče vrste. Papriko najraje uživamo surovo ali kuhano; za kuhinjsko rabo pa jih tudi sušijo in meljejo, kar posebno velja za pekoče vrste. Za uživanje svežih paprik izberemo najraje sladke vrste kot so Nocera, Asti in Herkules, ki so velike, kockaste oblike in jih dobimo v zeleni, rumeni in rdeči barvi. Zanimive so tudi podolgovate oblike kot je npr. slonov rilec. Vrste z malimi sadeži pa največ gojijo za vlaganje; takšna sta npr. nizki kvarantni iz Astija in dolga tenka rdeča paprika. Vse omenjene vrste so sladke. Pekoče paprike kot rečeno pa uporabljamo največ za začimbo.

Pridelovanje paprike je enostavno. Poznati moramo le nekaj njenih posebnosti in jih seveda upoštevati. Paprika je občutljiva na mraz. Zato jo v februarju sejemo v toplo gredo. Ker je setev navadno gosta, je priporočljivo, da jo pikiramo v gredo z enako zemljo in enako toploto. Sadike presadimo na prosto konec aprila ali v začetku maja, ko ni več nevarnosti nizkih temperatur. Odpremo plitke razorčke v razdalji 60-70 cm in vanje stavimo sadike na vsakih 40-60 cm. Zemlja naj bo gnojna in na vsak način ocedna, kajti papriko — posebno vrste za vlaganje — bo treba pogosto zalivati. Kasneje skrbimo za stalno rahljanje in zatiranje pleva. Papriko nabiramo postopoma in sicer takrat, ko je zemlja primerno suha.

RADIO TRSTA

Spored od 23. do 29. marca 1969

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih)

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu, 11.15 Oddaja za najmlajše: »Modra čepica«. Dramatizirana mladinska zgodba. Peti del. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 in 13.30 Glasba po željah. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 15.30 Dardi: »Taitu«. Dramska zgodba. 18.00 Miniaturni koncert. 18.40 Operetne melodije. 19.15 Sedem dni v svetu. 20.30 Pod farnim zvonom župne cerkve v Podgori. 21.00 Semeni plošče.

Ponedeljek: 11.40 Radio za srednje šole. 12.10 Kalanova: »Pomenek s poslušavkami«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Car glasbenih umetnin. 17.35 Vaše čtivo. 18.30 Radio za srednje šole. 18.50 Zbor »A. Illersberg« iz Trsta. 19.20 Prijubljene melodije. 21.25 Romantične melodije. 22.00 Slovenski solisti.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 11.50 Na orglice igra Gern. 12.00 Pod farnim zvonom župne cerkve v Podgori. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas. 19.10 Postni govori (10): Aleksander Rajšp: »Duhovnik v službi do bližnjega«. 19.45 Slovenski madrigalisti iz Ljubljane. 20.35 Rossini: »Obleganje Korinta«, lirski tragedija v treh dejanjih. 21.25 Pertot: »Pogled za kulise«. 22.40 Zabavna glasba.

Sreda: 11.40 Radio za I. stopnjo osnovnih šol. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst. 17.55 Ščepec poezije. 18.30 Radio za prvo stopnjo osnovnih šol. 18.50 Ljudske pesmi. 19.10: »Higiena in zdravje«. 19.15 Prijetne melodije. 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Tržaški mandolinski ansambel. 17.20 Razkuštrane pesmi. 17.35 Moj prosti čas. 18.30 Sodobni ital. skladatelji. 19.10 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. 20.35 Čehov: »Tri sestre«. Drama v 4 dejanjih.

Petek: 11.40 Radio za II. stopnjo osnovnih šol. 12.10 Lokar: »Blagoznanstvo za domačo rabo«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri. 17.55 Slovenščina za Slovence. 18.30 Radio za II. stopnjo osnovnih šol. 19.10 Postni govori (11): Dr. Lojze Skerl: »Znamenje resničnega kristjana je ljubezen«. 19.45 »Beri, beri rožmarin zeleni«. 20.50 Koncert operne glasbe.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 13.30 Glasba po željah. 16.45 Bogomir Magajna: »Gornje mesto«. Dramatizirana povest. Peti del. 17.20 Cerkev v sodobnem svetu. 17.30 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta. 17.45 Slovenski znanstveni delavci z univerze. 18.00 Moj prosti čas. 18.30 Slovenski vokalni oktet. 19.10 »Družinski obzorje«. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Vombergar: »Požar ljubezni«. Satira v enem dejanju. 22.30 Zabavna glasba.

VABILO

k sklepnim prireditvi gospodinjstvo-huharskega tečaja in proslavi materinskega dne pri šolskih sestrah, Trst, ulica Docce, 34.

1. Razstava kuharskih izdelkov in ročnih del bo odprta v nedeljo, 23. marca od 8. ure dalje; zaključena bo v ponedeljek ob 12. uri.
2. »Mamina očala«, otroška igrca in petje v nedeljo 23. marca ob 14.30 pri šolskih sestrah in ob 17. uri v Marjinem domu pri Sv. Ivanu v Trstu.

Prisrčno vabijo tečajnice

OBVESTILA

Predavanja za odraslo mladino

V četrtek, 27. t. m. bo ob 20.30 v Katoliškem domu predavanje za odraslo mladino od 18. leta dalje tako za fante kot za dekleta. Predaval bo g. Joško Kragelj, priznan vzgojni pisatelj in mladinski govornik.

Prijava dohodkov do konca marca

Do konca tega meseca je treba prijaviti dohodek po načinu Vanoni. Ker je v prijavi treba upoštevati razne podrobnosti, je priporočljivo, da se za izpolnitev prijave obrnete na svojo sindikalno organizacijo.

Uprava Slovenskega gledališča v Trstu

nas naproša, da objavimo sledeče: Slovensko gledališče v Trstu se opravičuje vsem tistim otrokom in staršem, ki niso dobili prostega svojega sedeža pri »Rdeči kapici« v nedeljo, 16. t. m. v Katoliškem domu v Gorici. Slovensko gledališče ni predvidevalo, da bo na popoldanski predstavi odziv tako velik še posebej, ker je pri organizaciji obiska s strani šol skupno število prijavljenih otrok znašalo le polovico razpoložljivih mest v dvorani. Pri predstavi pa se je število obiskovalcev (otrok in staršev) potrojilo. Kljub svoji prizadevnosti in organizacijskim naporom Slovensko gledališče v Trstu ni moglo pri predstavi vsem ustreči.

DAROVI:

Ob peti obletnici smrti Benedikta Košiča je darovala družina Košič 20.000 lir za Katoliški dom, 10.000 lir za Zavod svete Družine in 10.000 lir za Alojzijevešče.

Za Alojzijevešče: K. C. 5.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 70, osmrtnice L 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik. Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

Visokošolec nudi vso potrebno šolsko pomoč srednješolcem v naslednjih predmetih: angleščina, italijanščina in latinščina. Naslov na upravi lista.

PROSVETNO DRUŠTVO »STANDREŽ«

vabi k predstavi igre v petih dejanjih

DESETI BRAT

ki jo je po Jurčičevem istoimenskem romanu spisal F. Govekar. Predstava bo v nedeljo, 23. marca ob 20. uri v župnijskem domu v Standrežu. Igro bo podala dramska skupina prosvetnega društva »F. B. Sedej« iz Steverjana.

